

Innledning:

Denne spørreundersøkelsen handler om norske museumsansattes erfaringer i arbeid med kontroversielle eller følsomme tema. I dagens samfunn forventes at museer i større grad enn før opptrer som aktive samfunnsaktører, som uredd og tydelig løfter frem stemmer som ofte ikke blir hørt. Arbeidet pågår i museene verden over, og studier tyder på at det oppleves som både givende og krevende.

Norsk ICOM ønsker å kartlegge omfanget av et slikt arbeid ved norske museer samt å lage en oversikt over de mest vanlige utfordringene slik museumsansatte selv opplever dem. Spørreundersøkelsen vil bli del av en publikasjon som har som formål å gi museumsansatte konkret hjelp og nyttige innspill til arbeidet i museet som aktivt, demokratisk rom. Resultatene vil også brukes til å utarbeide et opplæringsopplegg som sikter mot å bidra til at museumsansatte blir mer bevisste og kompetente i arbeidsutførelsen.

Vi håper at du kan ta deg tid til å svare på spørsmålene fra ditt ståsted som museumsleder, prosjektleder eller prosjektmedarbeider. Dette vil ta ca. 45 til 60 min. Dette kan virke mye, tatt våre krevende museumshverdager i betraktning. Vi håper likevel at du vil ta deg tid til å svare, og at du svarer så ærlig og konkret som mulig. Dine svar vil bidra til få et realistisk bilde av de norske museenes arbeid med samfunnsrollen i 2015. Korte svar er her bedre enn ingen.

Det innsamlete materialet vil bli behandlet konfidensielt, og svarene vil bli sammenfattet, kategorisert og presentert som en helhet. Selv om vi spør etter navn og rolle/stilling, vil alle svar anonymiseres slik at det ikke vil være mulig å komme frem til hvem eller hvilken institusjon svarene kommer fra.

Mer informasjon om prosjektet finner du på Norsk ICOMs nettsider, ved å kontakte prosjektansvarlig Kathrin Pabst på tel. 932 46 157 eller k.pabst@vestagdermuseet.no, eller styreleder i Norsk ICOM, Paal Mork via Paal.Mork@norskfolkemuseum.no.

SPØRSMÅLSKJEMA

Navn:

Rolle/stilling:

Del 1: Tolkning og betydning av arbeidet med samfunnsrollen

Museenes samfunnsrolle er et sentralt begrep i de fleste kulturpolitiske dokumentene, og museene oppfordres til å opptre som aktive samfunnsaktører. Tolkningen av hva dette innebærer konkret er overlatt til de enkelte museene. Relevante aspekter som pekes på i ulike dokumenter er: å være i dialog med omgivelser, å utfordre besøkende emosjonelt og intellektuelt og å fremme forståelse av et mangfoldig samfunn med ulike stemmer.

- Hva mener du selv museenes rolle som aktiv samfunnsaktør innebærer?

.....

- Er du enig i at det er viktig at museer tar denne rollen? Hvorfor eller hvorfor ikke?

.....

- Hva mener du er den aller viktigste oppgaven museene har innen dette arbeidsområdet?

.....

- Hvor viktig er begrepene ytringsfrihet, ytringsansvar og egensensur i denne sammenhengen, og hva legger du i disse?

.....

- Hvordan er arbeidet med samfunnsrollen forankret innad i organisasjonen (skriftlig/muntlig)?

.....

- Hvem har det overordnede ansvar for hvordan rollen fylles (direktør/styret/den enkelte ansatte)?

.....

- Hvem bør ha det overordnede ansvar?
-

- Er det lagt til rette for at de ansatte kan jobbe med kontroversielle eller følsomme tema, evt. hvordan (for eks. stor handlingsfrihet, opplæring, gjennomgang av regelverk, ulike støttefunksjoner)?
-

- Hvem jobber konkret med dette/stilling, med hvilke arbeids- og ansvarsområder?
-

Del 2: Arbeid med følsomme tema ved egen institusjon

Samarbeidet med enkeltpersoner og grupper i lokalsamfunnet har vært en naturlig del av museenes arbeid med samtidsdokumentasjon i flere tiår. De siste årene har arbeidet med kontroversielle eller følsomme tema blitt løftet frem mer særskilt, dette blant annet gjennom Kulturrådets BRUDD-satsing.

Målet er å utfordre publikumet til kritisk refleksjon av tema som er ubehagelige å forholde seg til. I dette arbeidet brukes det ofte personlige beretninger. Innsamlingen av materialet, det personlige møte med mennesker som beretter om vanskelige minner og ikke minst vurderingen om hvordan materialet skal formidles til et større publikum, kan være utfordrende for alle involverte.

- Ser du en forskjell mellom samtidsdokumentasjon og arbeid med samfunnsaktuelle tema?

Ja Nei

Hvilken i så fall?

- I hvilken grad og omfang inkluderer arbeidet ved egen institusjon et samarbeid med lokalbefolkningen og/eller enkeltpersoner? Dette både i forhold til inkludering og medvirkning generelt, men også fokus på vanskelige tema.

- I hvilken grad blir det jobbet med følsomme tema som ikke inkluderer samarbeid med lokalsamfunnet?

Tilleggsopplysninger for hvert større prosjekt de siste fem til ti år:

- Kort informasjon om prosjektet

- Kort informasjon om de involverte, innad og utad museet

.....

- Hva var målsetningen med prosjektet? Hvorfor?

.....

- Hvordan ble disse kommunisert innad og utad?

.....

- Var resultatet som forventet? Hvorfor, hvorfor ikke?

.....

Del 3: Oppsummering av de meste sentrale utfordringene

Nasjonale og internasjonale studier viser at mange museumsansatte møter de samme utfordringene i arbeidet med følsomme tema. Alle er knyttet til en avveining og balansering av forskjellige parters behov; enkeltpersoners, samfunnets, eiernes, arbeidsgivernes eller egne.

Eksempler på vanlige utfordringer er avveiningen av enkeltpersoners behov/ønsker versus samfunnets forventninger om faktabaserte utstillinger, vurderinger om hvordan subjektive beretninger kan innlemmes i en større referanseramme, vektlegging av egen kompetanse sammenlignet med andres kompetanse og om det trengs mer konkrete retningslinjer.

- Hvilke utfordringer kom frem i ditt eget arbeid og hvilke konsekvenser hadde de for deg, institusjonen og de andre involverte?

.....

- Hva mener du er hovedgrunnen for disse utfordringene?

.....

- Hvordan ble utfordringene løst?

.....

- Var det intern enighet om løsningen eller fantes flere løsningsforslag?

.....

- Er det berikende å jobbe med følsomme tema? Hvordan og i hvilken grad?

.....

- Er det belastende å jobbe med følsomme tema? Hvordan og i hvilken grad?

.....

Del 4: Fallgruver og behov

Flere stemmer hevder at det trengs en bedre forankring av arbeidet innad i institusjonen, opplæring av de ansatte og eventuell en revurdering av gjeldene regelverk for å møte utfordringene.

- Hvordan vurderer du utfordringene knyttet til følsomme tema – hvor krevende er disse for de museumsansatte og museer som institusjoner?

.....

- Hva mener du er de største fallgruvene i dette arbeidet?

.....

- Har du eller din institusjon valgt bort prosjekter med følsomme tema? Hvis ja, hvilke og hvorfor?

.....

- Hvilken betydning tillegges andres reaksjoner på museets arbeid? Er det noens tilbakemeldinger som veier tyngre enn andres? Hvem? Hvorfor?

.....

- Hva mener du vil være de mest hensiktsmessige tiltak for å fremme arbeidet med følsomme tema?

.....

- Hva slags hjelp ville du tatt i mot og aktivt brukt? (For eks. teoretisk eller praktisk opplæring, et oppdatert regelverk osv.)

.....